

Nousiaisten kunta

Talouden tilannekuva ja sopeutus

Valtuuston iltakoulu 20.4.2026

FCG.

Talouden painetarkastelut

Laskennassa käytetyt tiedot ja tietoa painelaskelmasta

Painelaskelma:

- Käsitteellisesti painelaskelma perustuu trendiin ja siihen, että paine saadaan ulos olettaen, että mikään käyttäytymisessä ei muutu.
 - Trendi- tai painelaskelma ei ole ennuste.
-
- Vuoden 2025 tiedot Nousiaisten tilinpäätöksen mukaisesti.
 - 1. skenaariossa 2026 toimintakate Nousiaisten talousarvion mukaisesti. Vuodesta 2027 eteenpäin toimintakatteen muutos FCG:n laskentamallin mukaisesti. Huomioi inflaation, asukasluvun muutoksen sekä Nousiaisten aiempien vuosien toimintakatteen kasvutrendin.
 - 2. skenaariossa 2026-2028 toimintakate Nousiaisten taloussuunnitelman mukaisesti. Vuodesta 2029 eteenpäin toimintakatteen muutos FCG:n laskentamallin mukaisesti. Lisäksi tämän skenaarion pohjalta tehty skenaariot sopeutuksen tasosta sekä sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutuksesta kunnan talouteen.
 - FCG:n laskentamalli antaa korkeamman toimintakatteen kasvuoletuksen vuosille 2027-2028 kuin Nousiaisten oma taloussuunnitelma. Toimintakatteen kasvun pitäminen taloussuunnitelman mukaisena vaatii tiukkaa taloudenpitoa, koska Kuntatalousohjelman mukainen KUPHI (kuntapalveluiden hintaindeksi) on jo taloussuunnitelmavuosille noin 3,5 %. Työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset ylläpitävät kuntien kustannuskasvua tulevinakin vuosina.
 - Verotulot vuosina 26-29 Kuntaliiton viimeisimmän veroennustekehikon (tammikuu 2026) mukaisesti. Jatkettu FCG:n veromallilla vuoteen 2031 saakka.
 - Vuoden 2026 valtionosuudet VOS-päätösten mukaisesti ja siitä eteenpäin FCG:n valtionosuusmallilla laskettuna.
 - Väestöennusteena on käytetty Tilastokeskuksen syksyn 2024 ennustetta vuoden 2025 toteumalla korjattuna.
 - Poistot 2026-2028 Nousiaisten taloussuunnitelman mukaan. Siitä eteenpäin laskennallisesti käyttöomaisuuden mukaan laskettuna.
 - Investoinnit 2026-2028 Nousiaisten investointisuunnitelman mukaan.

Talouden painelaskelma 2026-2031 (skenaario 1)

Nousiainen talouden paine, maaliskuu 2026.

Vuoden 2026 toimintakate on talousarvion mukainen, mutta taloussuunnitelmavuodet FCG:n paineen mukaiset.

Taloudessa on taloussuunnitelmakaudelle noin 1,5 milj. euron sopeutustarve.

Talouden suunta pitää saada käännettyä jo vuosina 26-27, koska kumulatiivinen ylijäämä uhkaa olla käytettynä vuonna 2027.

Vuosikate heikkenee eikä riitä kattamaan poistoja eikä nettoinvestointeja.

Vuonna 2028 valtionosuuksien tasoa parantaa hetkellisesti soten jälkikäteistarkistuksen (3 v) poistuminen, vaikutus noin +200 000.

Nousiainen								
Väestöennusteena: Tilastokeskus 2024 (vuoden 2025 toteumalla oikaistu)								
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Asukasluku	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628
Veroprosentti	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10
Toimintakate, 1000 €	-14 732	-14 989	-15 697	-16 446	-17 213	-17 883	-18 563	-19 277
Toimintakatteen muutos, 1000 €	-76	-258	-708	-749	-767	-671	-679	-714
...muutos, %:a	0,5 %	1,7 %	4,7 %	4,8 %	4,7 %	3,9 %	3,8 %	3,8 %
Kunnallisvero, 1000 €	9 807	9 557	10 201	10 476	10 843	11 233	11 585	11 950
Kiinteistövero, 1000 €	1 135	1 160	1 136	1 146	1 156	1 167	1 177	1 188
Osuus yhteisöveron tuotosta, 1000 €	280	345	435	482	505	521	537	553
Verotulot yhteensä, 1000 €	11 222	11 062	11 772	12 104	12 504	12 921	13 299	13 691
Verotulojen muutos, 1000 €	655	-160	710	332	400	417	378	392
...muutos, %:a	6,2 %	-1,4 %	6,4 %	2,8 %	3,3 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %
Valtionosuudet, 1000 €	6 100	5 657	5 361	5 117	5 363	5 222	5 457	5 218
Valtionosuuksien muutos, 1000 €	427	-443	-296	-244	246	-141	236	-239
...muutos, %:a	7,5 %	-7,3 %	-5,2 %	-4,6 %	4,8 %	-2,6 %	4,5 %	-4,4 %
Verorahoitus yhteensä, 1000 €	17 322	16 719	17 133	17 220	17 867	18 143	18 757	18 910
Verorahoituksen muutos, 1000 €	1 082	-603	414	88	647	276	614	153
...muutos, %:a	6,7 %	-3,5 %	2,5 %	0,5 %	3,8 %	1,5 %	3,4 %	0,8 %
Käyttökate, 1000 €	2 591	1 729	1 436	774	654	259	194	-367
Rahoituserät, 1000 €	-524	-495	-504	-579	-623	-670	-725	-790
Vuosikate, 1000 €	2 066	1 235	931	195	31	-411	-531	-1 157
Poistot ja arvonalentumiset, 1000 €	1 769	1 558	1 880	1 671	1 576	1 631	1 617	1 604
Tilikauden tulos, 1000 €	384	-323	-949	-1 477	-1 545	-2 042	-2 149	-2 761
Tilinpäätössiirrot, 1000 €	-64	-14	-14	-14	-14	-14	-14	-14
Tilikauden ali/ylijäämä, 1000 €	448	-309	-935	-1 463	-1 531	-2 028	-2 135	-2 747
Kertynyt ali/ylijäämä, 1000 €	2 091	1 782	847	-616	-2 147	-4 176	-6 311	-9 058
Kertynyt ali/ylijäämä, €/as	449	381	182	-132	-462	-899	-1 362	-1 957
Nettoinvestoinnit, 1000 €	3 393	5 752	5 386	1 700	1 260	1 260	1 260	1 260
Lainakanta, 1000 €	23 153	27 834	32 338	33 876	35 161	36 885	38 725	41 190
Lainakannan muutos, 1000 €	-6 602	4 681	4 504	1 537	1 285	1 725	1 840	2 465
Lainakanta, €/as	4 970	5 958	6 934	7 276	7 563	7 944	8 355	8 900
Käyttöomaisuus, 1000 €	37 353	41 547	45 053	44 714	44 329	43 958	43 600	43 256

Talouden painelaskelma 2026-2031 (skenaario 2)

Nousiainen talouden paine, maaliskuu 2026.

Vuoden 2026 toimintakate on talousarvion mukainen, myös taloussuunnitelmavuodet 27-28 Nousiaisten oman taloussuunnitelman mukaiset.

Vaikka toimintakatteen kasvu on rajoitettu noin 1 %:n tasolle vuosina 27-28, uhkaa kumulatiivinen ylijäämä olla käytettynä vuonna 2027.

Talouden tasapainottaminen tarvitsee taloussuunnitelman toteutumisen lisäksi noin 400 000 euron lisäsopeutuksen vuosille 27-28 ja sen jälkeen toimintakatteen kasvun pysymisen maltillisena.

Olennaisessa osassa on myös vuoden 2026 talouden toteuma. Vuoden 2026 talousarvion mukainen toimintakatteen kasvu 4,7 % on korkeahko, peilaten etenkin Nousiaisten toimintakatteen vuosien 2024 ja 2025 kasvuprosentteihin.

Nousiainen								
Väestöennusteena: Tilastokeskus 2024 (vuoden 2025 toteumalla oikaistu)								
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Asukasluku	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628
Veroprosentti	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10
Toimintakate, 1000 €	-14 732	-14 989	-15 697	-15 880	-16 005	-16 628	-17 260	-17 924
Toimintakatteen muutos, 1000 €	-76	-258	-708	-183	-124	-624	-632	-664
...muutos, %:a	0,5 %	1,7 %	4,7 %	1,2 %	0,8 %	3,9 %	3,8 %	3,8 %
Kunnallisvero, 1000 €	9 807	9 557	10 201	10 476	10 843	11 233	11 585	11 950
Kiinteistövero, 1000 €	1 135	1 160	1 136	1 146	1 156	1 167	1 177	1 188
Osuus yhteisöveron tuotosta, 1000 €	280	345	435	482	505	521	537	553
Verotulot yhteensä, 1000 €	11 222	11 062	11 772	12 104	12 504	12 921	13 299	13 691
Verotulojen muutos, 1000 €	655	-160	710	332	400	417	378	392
...muutos, %:a	6,2 %	-1,4 %	6,4 %	2,8 %	3,3 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %
Valtionosuudet, 1000 €	6 100	5 657	5 361	5 117	5 363	5 222	5 457	5 218
Valtionosuuksien muutos, 1000 €	427	-443	-296	-244	246	-141	236	-239
...muutos, %:a	7,5 %	-7,3 %	-5,2 %	-4,6 %	4,8 %	-2,6 %	4,5 %	-4,4 %
Verorahoitus yhteensä, 1000 €	17 322	16 719	17 133	17 220	17 867	18 143	18 757	18 910
Verorahoituksen muutos, 1000 €	1 082	-603	414	88	647	276	614	153
...muutos, %:a	6,7 %	-3,5 %	2,5 %	0,5 %	3,8 %	1,5 %	3,4 %	0,8 %
Käyttökate, 1000 €	2 591	1 729	1 436	1 340	1 862	1 515	1 497	986
Rahoituserät, 1000 €	-524	-495	-504	-572	-592	-606	-626	-653
Vuosikate, 1000 €	2 066	1 235	931	767	1 270	908	871	333
Poistot ja arvonalentumiset, 1000 €	1 769	1 558	1 880	1 671	1 576	1 631	1 617	1 604
Tilikauden tulos, 1000 €	384	-323	-949	-904	-306	-723	-747	-1 271
Tilinpäätössiirrot, 1000 €	-64	-14	-14	-14	-14	-14	-14	-14
Tilikauden ali/ylijäämä, 1000 €	448	-309	-935	-890	-292	-709	-733	-1 257
Kertynyt ali/ylijäämä, 1000 €	2 091	1 782	847	-43	-336	-1 045	-1 778	-3 035
Kertynyt ali/ylijäämä, €/as	449	381	182	-9	-72	-225	-384	-656
Nettoinvestoinnit, 1000 €	3 393	5 752	5 386	1 700	1 260	1 260	1 260	1 260
Lainakanta, 1000 €	23 153	27 834	32 338	33 303	33 349	33 754	34 192	35 167
Lainakannan muutos, 1000 €	-6 602	4 681	4 504	964	46	406	437	975
Lainakanta, €/as	4 970	5 958	6 934	7 153	7 173	7 270	7 377	7 599
Käyttöomaisuus, 1000 €	37 353	41 547	45 053	44 714	44 329	43 958	43 600	43 256

Talouden painelaskelma 2026-2031 (skenaario 2 sopeutuksilla)

Nousiainen talouden paine, maaliskuu 2026.

Skenaario 2 laskelmaan on lisätty vuosille 2027-2028 yhteensä 400 000 sopeutustoimet toimintakatteen osalta. Toimintakatetta sopeutetaan vuonna 2027 200 000 euroa ja vuonna 2028 vielä 200 000 euroa lisää.

Lisäksi toimintakatteen kasvu vuodesta 2029 eteenpäin on rajoitettu 2,0 %:n vuosittaiselle tasolle.

Näillä toimilla vuosikate vahvistuu, riittää kattamaan vuosittaiset poistot sekä riittää vuosittaisiin nettoinvestointeihin.

Nousiainen								
Väestöennusteena: Tilastokeskus 2024 (vuoden 2025 toteumalla oikaistu)								
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Asukasluku	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628
Veroprosentti	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10
Toimintakate, 1000 €	-14 732	-14 989	-15 697	-15 680	-15 596	-15 907	-16 225	-16 549
...josta sopeutus			0	200	200	0	0	0
Toimintakatteen muutos, 1000 €	-76	-258	-708	17	84	-311	-318	-324
...muutos, %:a	0,5 %	1,7 %	4,7 %	-0,1 %	-0,5 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Kunnallisvero, 1000 €	9 807	9 557	10 201	10 476	10 843	11 233	11 585	11 950
Kiinteistövero, 1000 €	1 135	1 160	1 136	1 146	1 156	1 167	1 177	1 188
Osuus yhteisöveron tuotosta, 1000 €	280	345	435	482	505	521	537	553
Verotulot yhteensä, 1000 €	11 222	11 062	11 772	12 104	12 504	12 921	13 299	13 691
Verotulojen muutos, 1000 €	655	-160	710	332	400	417	378	392
...muutos, %:a	6,2 %	-1,4 %	6,4 %	2,8 %	3,3 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %
Valtionosuudet, 1000 €	6 100	5 657	5 361	5 117	5 363	5 222	5 457	5 218
Valtionosuuksien muutos, 1000 €	427	-443	-296	-244	246	-141	236	-239
...muutos, %:a	7,5 %	-7,3 %	-5,2 %	-4,6 %	4,8 %	-2,6 %	4,5 %	-4,4 %
Verorahoitus yhteensä, 1000 €	17 322	16 719	17 133	17 220	17 867	18 143	18 757	18 910
Verorahoituksen muutos, 1000 €	1 082	-603	414	88	647	276	614	153
...muutos, %:a	6,7 %	-3,5 %	2,5 %	0,5 %	3,8 %	1,5 %	3,4 %	0,8 %
Käyttökate, 1000 €	2 591	1 729	1 436	1 540	2 271	2 236	2 532	2 361
Rahoituserät, 1000 €	-524	-495	-504	-570	-582	-581	-576	-570
Vuosikate, 1000 €	2 066	1 235	931	971	1 690	1 655	1 956	1 791
Poistot ja arvonalentumiset, 1000 €	1 769	1 558	1 880	1 671	1 576	1 631	1 617	1 604
Tilikauden tulos, 1000 €	384	-323	-949	-701	113	24	338	187
Tilinpäätössiirrot, 1000 €	-64	-14	-14	-14	-14	-14	-14	-14
Tilikauden ali/ylijäämä, 1000 €	448	-309	-935	-687	127	38	352	200
Kertynyt ali/ylijäämä, 1000 €	2 091	1 782	847	160	287	325	677	877
Kertynyt ali/ylijäämä, €/as	449	381	182	34	62	70	146	189
Nettoinvestoinnit, 1000 €	3 393	5 752	5 386	1 700	1 260	1 260	1 260	1 260
Lainakanta, 1000 €	23 153	27 834	32 338	33 100	32 726	32 385	31 738	31 255
Lainakannan muutos, 1000 €	-6 602	4 681	4 504	761	-373	-341	-647	-483
Lainakanta, €/as	4 970	5 958	6 934	7 109	7 039	6 975	6 847	6 753
Käyttöomaisuus, 1000 €	37 353	41 547	45 053	44 714	44 329	43 958	43 600	43 256

Nousiainen talouden paine, maaliskuu 2026.

Skenaario 2, mutta lisättynä sote-kiinteistöjen yhtiöittämisellä.

Heikentää kunnan toimintakatetta vajaa 400 000 euroa vuodesta 2027 eteenpäin.

Kiinteistöjen poistuminen taseesta vähentää kuitenkin vuosipoistojen määrää.

Nettovaikutus poistot huomioituna on noin 300 000 euroa taloutta heikentävä. Poistojen osuus noin 80 000 euroa.

Skenaario ei huomioi mahdollisia yhtiöltä saatavia tuloutuksia tai kiinteistöveron kasvua.

	2027
Sotekiinteistöjen yhtiöittämisen muutos	
Poistuvat vuokratulot	780 703
Poistuvat ylläpitokulut	400 576
Netto (menee laskentaan)	-380 127
Poistuvat tase-arvot (vaikuttaa kom välilehdelle)	2 140 829

Nousiainen								
Väestöennusteena: Tilastokeskus 2024 (vuoden 2025 toteumalla oikaistu)								
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Asukasluku	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628
Veroprosentti	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10
Toimintakate, 1000 €	-14 732	-14 989	-15 697	-16 260	-16 403	-17 042	-17 689	-18 370
Toimintakatteen muutos, 1000 €	-76	-258	-708	-563	-143	-639	-647	-680
...muutos, %:a	0,5 %	1,7 %	4,7 %	3,6 %	0,9 %	3,9 %	3,8 %	3,8 %
Kunnallisvero, 1000 €	9 807	9 557	10 201	10 476	10 843	11 233	11 585	11 950
Kiinteistövero, 1000 €	1 135	1 160	1 136	1 146	1 156	1 167	1 177	1 188
Osuus yhteisöveron tuotosta, 1000 €	280	345	435	482	505	521	537	553
Verotulot yhteensä, 1000 €	11 222	11 062	11 772	12 104	12 504	12 921	13 299	13 691
Verotulojen muutos, 1000 €	655	-160	710	332	400	417	378	392
...muutos, %:a	6,2 %	-1,4 %	6,4 %	2,8 %	3,3 %	3,3 %	2,9 %	2,9 %
Valtionosuudet, 1000 €	6 100	5 657	5 361	5 117	5 363	5 222	5 457	5 218
Valtionosuuksien muutos, 1000 €	427	-443	-296	-244	246	-141	236	-239
...muutos, %:a	7,5 %	-7,3 %	-5,2 %	-4,6 %	4,8 %	-2,6 %	4,5 %	-4,4 %
Verorahoitus yhteensä, 1000 €	17 322	16 719	17 133	17 220	17 867	18 143	18 757	18 910
Verorahoituksen muutos, 1000 €	1 082	-603	414	88	647	276	614	153
...muutos, %:a	6,7 %	-3,5 %	2,5 %	0,5 %	3,8 %	1,5 %	3,4 %	0,8 %
Käyttökate, 1000 €	2 591	1 729	1 436	960	1 464	1 101	1 067	540
Rahoituserät, 1000 €	-524	-495	-504	-577	-607	-633	-664	-703
Vuosikate, 1000 €	2 066	1 235	931	383	857	468	403	-163
Poistot ja arvonalentumiset, 1000 €	1 769	1 558	1 880	1 592	1 497	1 561	1 550	1 539
Tilikauden tulos, 1000 €	384	-323	-949	-1 209	-640	-1 093	-1 146	-1 703
Tilinpäätössiirrot, 1000 €	-64	-14	-14	-14	-14	-14	-14	-14
Tilikauden ali/ylijäämä, 1000 €	448	-309	-935	-1 196	-627	-1 079	-1 133	-1 689
Kertynyt ali/ylijäämä, 1000 €	2 091	1 782	847	-349	-975	-2 054	-3 187	-4 876
Kertynyt ali/ylijäämä, €/as	449	381	182	-75	-210	-442	-688	-1 054
Nettoinvestoinnit, 1000 €	3 393	5 752	5 386	1 700	1 260	1 260	1 260	1 260
Lainakanta, 1000 €	23 153	27 834	32 338	33 687	34 147	34 992	35 897	37 369
Lainakannan muutos, 1000 €	-6 602	4 681	4 504	1 349	459	846	905	1 472
Lainakanta, €/as	4 970	5 958	6 934	7 235	7 345	7 537	7 745	8 075
Käyttöomaisuus, 1000 €	37 353	41 547	45 053	42 652	42 422	42 121	41 831	41 552

Lapsi- ja oppilasmäärien muutosten vaikutus tulorahoitukseen

Ikäryhmien muutoksen vaikutus kunnan valtionosuusrahoitukseen

- Nousiaisten valtionosuuksien kasvu tulevaisuudessa on ennusteiden mukaan vaisua, mikä asettaa painetta myös toimintakatteen kasvun rajoittamiselle. Laskennallinen valtionosuus nousee ja laskee vuorovuosin, koska 13-15 –vuotiaiden määrässä edestakaista vaihtelua.
- Peruspalveluiden valtionosuudella korvataan osaltaan valtion kunnille määräämien tehtävien kustannuksia. Valtionosuudet määräytyvät pitkälti 0-15-vuotiaiden määrän ja suhteellisen osuuden mukaisesti.

Peruspalvelujen VOS/Ikäryhmähinnat 2026	
Ikä 0-5	€8 970,59
Ikä 6	€9 538,74
Ikä 7-12	€8 172,10
Ikä 13-15	€13 849,15
Ikä 16+	€70,22
Ikä 18-64	€86,07
Omarahoitusosuus:	
per asukas	€1 548,79

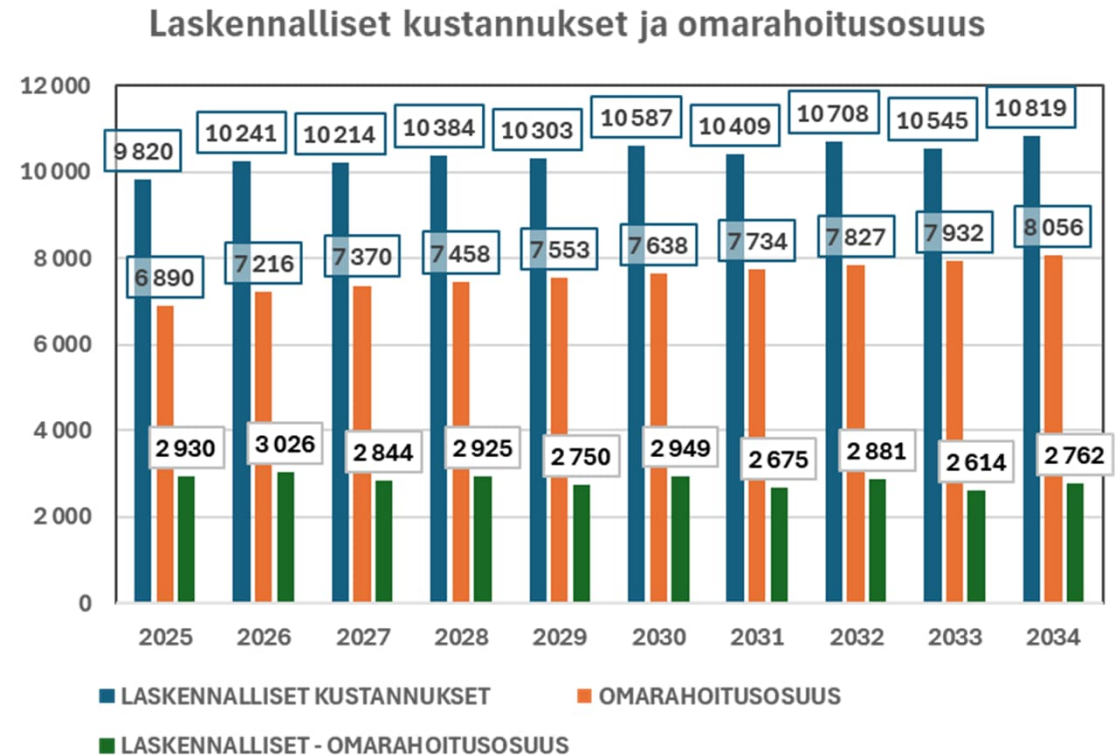
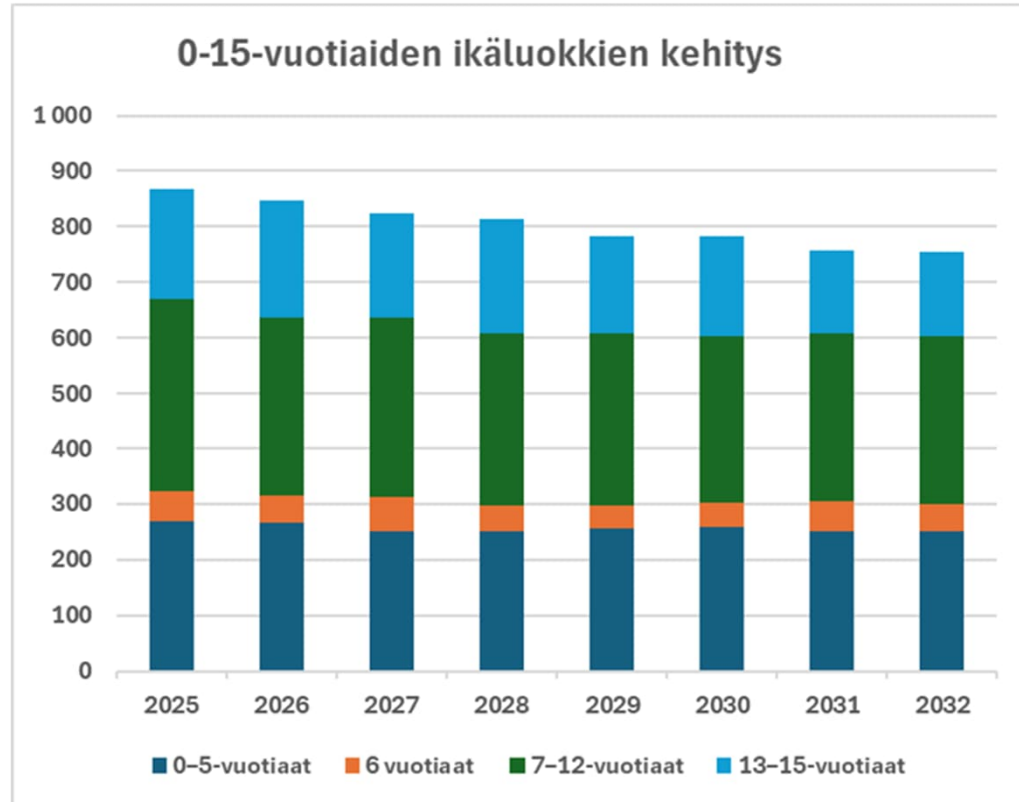
- Lapsimäärien merkittävä supistuminen vaikuttaa palvelutarpeen vähenemisen lisäksi myös valtionosuuksiin pienentävästi, koska ikäryhmäkohtaisesti määritellyt hinnat kerrotaan kyseisen ikäluokan lasten lukumäärällä
- Ikäluokkien muutosten vaikutus valtionosuuksiin näkyy aina myöhässä, koska esimerkiksi vuoden 2026 valtionosuudet lasketaan vuoden 2024 lapsimäärien mukaan.
- Pienissä kunnissa yksittäiset isot ikäluokat voivat myös hetkellisesti nostaa valtionosuuksia, jos joinakin vuosina on lapsia nykyistä enemmän.

Ikäryhmiin perustuvat valtionosuuden laskennalliset kustannukset (VOS-tiedot 2026 ja väestöennuste Tilastokeskus 2024, 25 toteumalla), indeksikorotuksilla

VÄESTÖ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-5-vuotiaat	273	273	278	280	270	267	250	250	257	259	252	252
6 vuotiaat	72	50	51	43	52	49	63	46	39	44	53	47
7-12-vuotiaat	403	410	392	360	347	321	323	313	311	300	302	303
13-15-vuotiaat	213	209	210	213	199	211	187	205	177	180	150	153
16 vuotta täyttäneet	3 728	3 702	3 764	3 763	3 804	3 816	3 833	3 835	3 859	3 852	3 871	3 869
18-64-vuotiaat	2 618	2 587	2 631	2 610	2 638	2 638	2 638	2 637	2 634	2 621	2 618	2 605
Asukasluku yhteensä	4 689	4 644	4 695	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628	4 624
0-18-vuotiaat	1 150	1 127	1 130	1 092	1 075	1 044	1 021	997	976	954	945	921
19-64-vuotiaat	2 558	2 534	2 567	2 552	2 568	2 577	2 576	2 578	2 572	2 574	2 552	2 561
65 vuotta täyttäneet	981	983	998	1 015	1 029	1 043	1 059	1 074	1 095	1 107	1 131	1 142
LASKENNALLINEN KUSTANNUS; yksikkö: 1000 €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
0-5-vuotiaat	2 187	2 235	2 349	2 512	2 487	2 526	2 429	2 495	2 634	2 726	2 724	2 798
6 vuotiaat	612	434	458	410	509	493	651	488	425	492	609	555
7-12-vuotiaat	2 850	2 965	2 965	2 942	2 912	2 767	2 859	2 846	2 904	2 877	2 974	3 064
13-15-vuotiaat	2 584	2 599	2 718	2 950	2 830	3 082	2 805	3 158	2 801	2 925	2 503	2 622
16 vuotta täyttäneet	233	237	249	264	274	283	292	300	310	317	328	336
18-64-vuotiaat *2025 alkaen	0	0	220	225	233	239	246	252	259	265	272	277
IKÄRAKENNE YHTEENSÄ	8 466	8 470	8 959	9 303	9 247	9 390	9 282	9 539	9 332	9 602	9 410	9 653

Lasten määrän kehityksellä on merkittävä vaikutus tulevien vuosien valtionosuuksiin. Valtionosuudet määräytyvät aina kahta vuotta edeltävän vuoden asukasluvun mukaisesti. Vuoden 2026 valtionosuuksien pohjana on siten 31.12.2024 tilanteen mukainen väkilukutieto.

Nousiaisten laskennalliset valtionosuudet, muutos 2025-2032: -113 lasta, -168 000 euroa (indeksikorotuksilla)

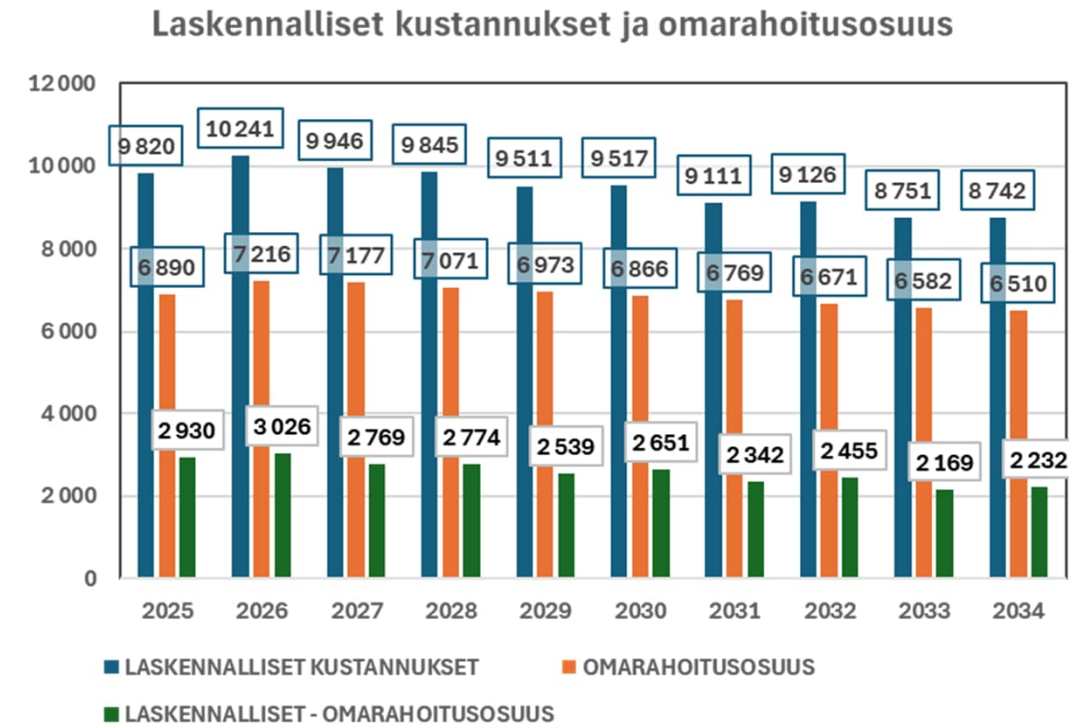
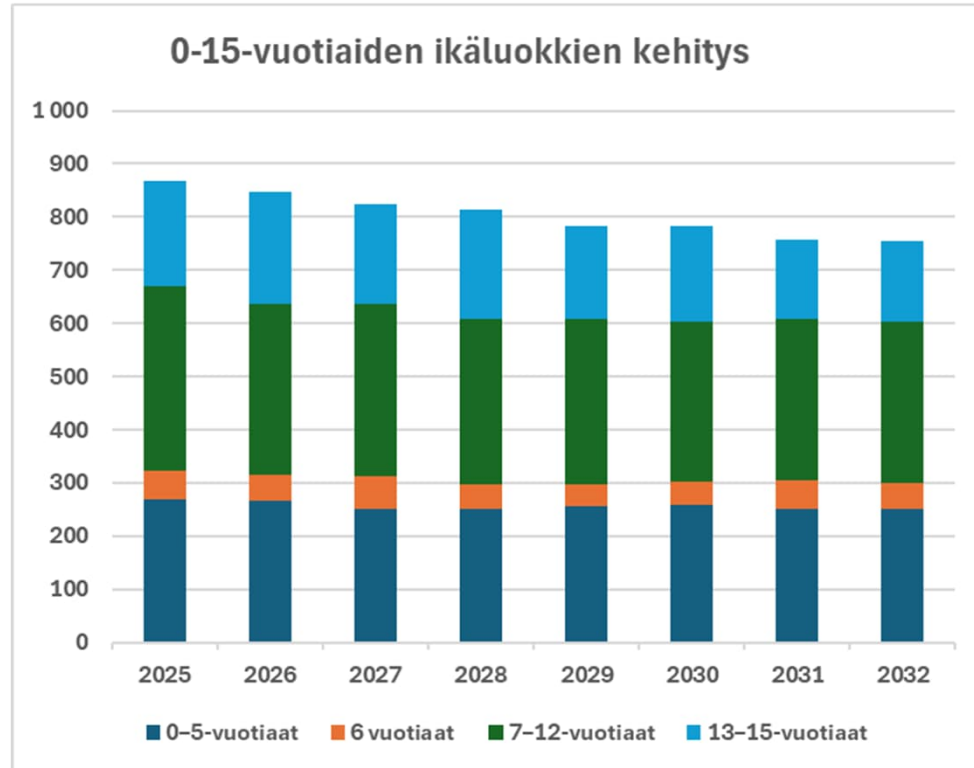

Ikäryhmiin perustuvat valtionosuuden laskennalliset kustannukset (VOS-tiedot 2026 ja väestöennuste Tilastokeskus 2024 (25 toteumalla), **ei indeksikorotuksia**

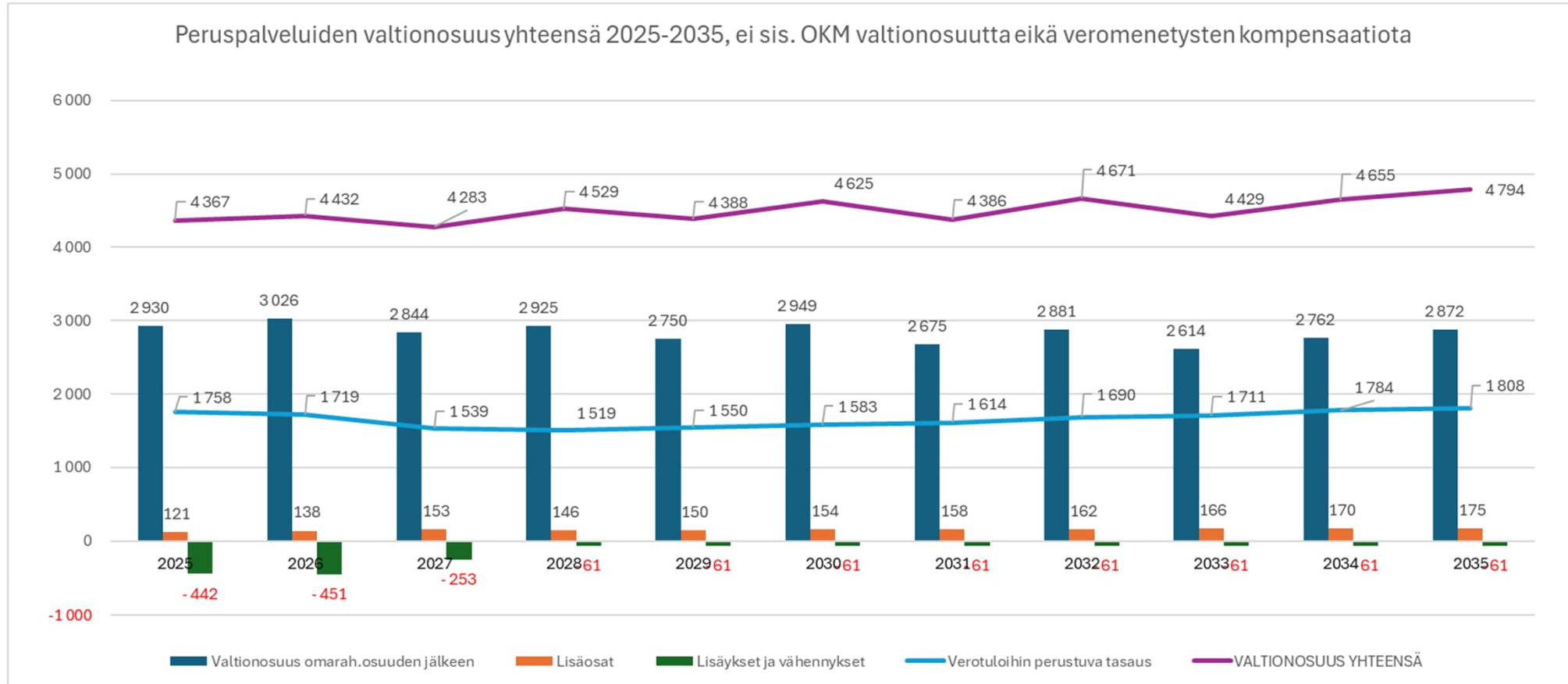
VÄESTÖ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-5-vuotiaat	273	273	278	280	270	267	250	250	257	259	252	252
6 vuotiaat	72	50	51	43	52	49	63	46	39	44	53	47
7-12-vuotiaat	403	410	392	360	347	321	323	313	311	300	302	303
13-15-vuotiaat	213	209	210	213	199	211	187	205	177	180	150	153
16 vuotta täyttäneet	3 728	3 702	3 764	3 763	3 804	3 816	3 833	3 835	3 859	3 852	3 871	3 869
18-64-vuotiaat	2 618	2 587	2 631	2 610	2 638	2 638	2 638	2 637	2 634	2 621	2 618	2 605
Asukasluku yhteensä	4 689	4 644	4 695	4 659	4 672	4 664	4 656	4 649	4 643	4 635	4 628	4 624
0-18-vuotiaat	1 150	1 127	1 130	1 092	1 075	1 044	1 021	997	976	954	945	921
19-64-vuotiaat	2 558	2 534	2 567	2 552	2 568	2 577	2 576	2 578	2 572	2 574	2 552	2 561
65 vuotta täyttäneet	981	983	998	1 015	1 029	1 043	1 059	1 074	1 095	1 107	1 131	1 142
LASKENNALLINEN KUSTANNUS; yksikkö: 1000 €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
0-5-vuotiaat	2 187	2 235	2 349	2 512	2 422	2 395	2 243	2 243	2 305	2 323	2 261	2 261
6 vuotiaat	612	434	458	410	496	467	601	439	372	420	506	448
7-12-vuotiaat	2 850	2 965	2 965	2 942	2 836	2 623	2 640	2 558	2 542	2 452	2 468	2 476
13-15-vuotiaat	2 584	2 599	2 718	2 950	2 756	2 922	2 590	2 839	2 451	2 493	2 077	2 119
16 vuotta täyttäneet	233	237	249	264	267	268	269	269	271	270	272	272
18-64-vuotiaat *2025 alkaen	0	0	220	225	227	227	227	227	227	226	225	224
IKÄRAKENNE YHTEENSÄ	8 466	8 470	8 959	9 303	9 004	8 903	8 569	8 575	8 168	8 184	7 809	7 800

Lasten määrän kehityksellä on merkittävä vaikutus tulevien vuosien valtionosuuksiin. Valtionosuudet määräytyvät aina kahta vuotta edeltävän vuoden asukasluvun mukaisesti. Vuoden 2026 valtionosuuksien pohjana on siten 31.12.2024 tilanteen mukainen väkilukutieto.

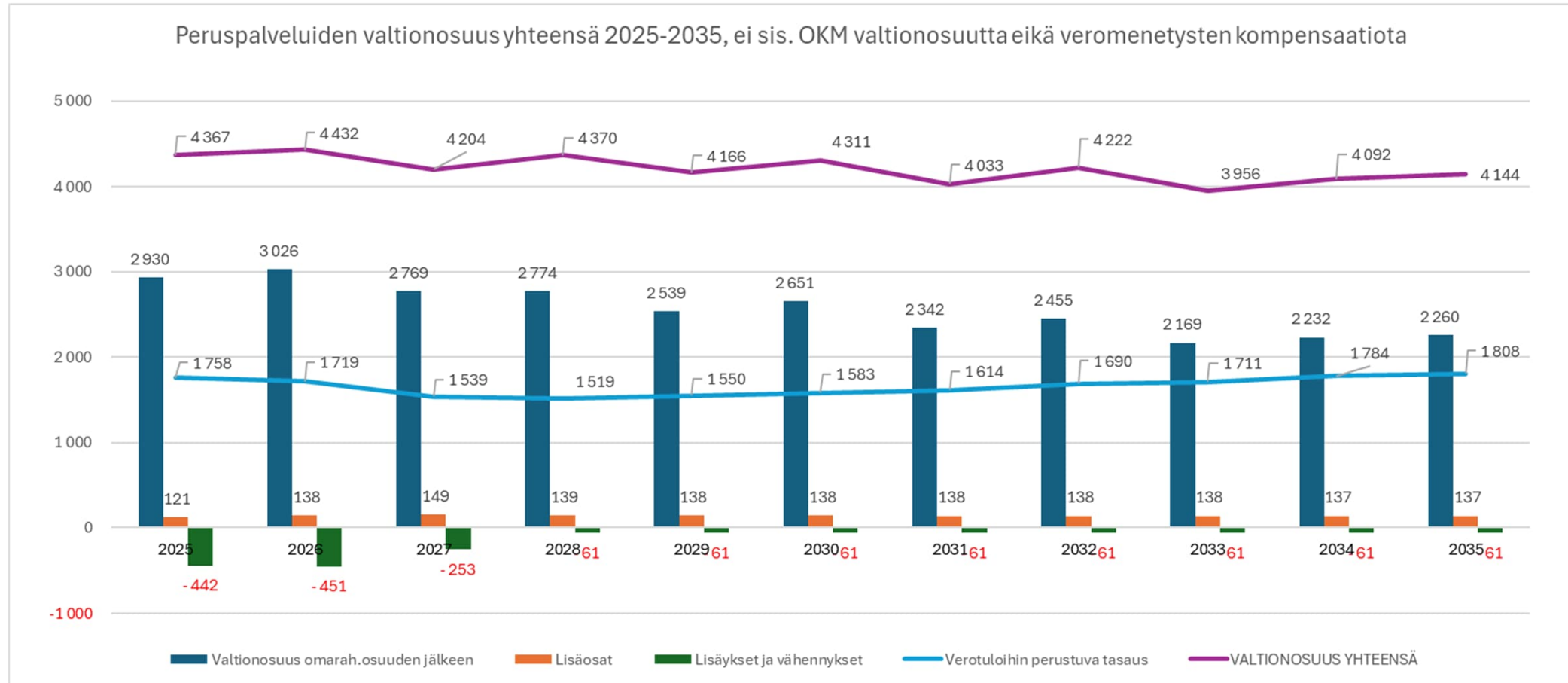
Nousiaisten laskennalliset valtionosuudet, muutos 2025-2032: -113 lasta, -700 000 euroa (ilman indeksikorotuksia)

Peruspalveluiden valtionosuus 2025-2035 (sis. indeksikorotukset)

Peruspalveluiden valtionosuus 2025-2035 (ilman indeksikorotuksia)

FCG.

Käyttötalousanalyysin nostot

Metatietoja:

- Vertailussa: Nousiainen, Aura, Masku, Mynämäki, Hausjärvi, Pornainen, Vesilahti. Lisäksi kohdekuntaa asemoidaan koko maan keskitasoon sekä kuntatyyppiin.
- Kuntatyyppi-niminen verrokki koostuu muista kunnista, joiden asukasluku poikkeaa enintään 30 % kohdekunnan asukasluvusta ja joiden kuntaryhmä (Tilastokeskuksen kuntaryhmityksessä) on sama kuin kohdekunnalla.
- Vuosien 2021–2024 palveluluokittaisten tilinpäätöstietojen lähde on Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöstiedot palveluluokkakohtaisesti –tiedonkeruu (lyh. KKTPP). Tiedonkeruu on Valtiokonttorin järjestämä.
- Aiempien vuosien tiedot ovat peräisin Tilastokeskukselta. Aikasarjat on rakennettu yhdistämällä uusi tehtäväluokitus vanhaan palveluluokitukseen AURA-käsikirjan liitteenä olevan ohjeen mukaisesti.
- Vuoden 2021 uusi palveluluokitus aiheuttaa katkoksen useiden palveluiden aikasarjoissa. Myös tämän jälkeen palveluluokituksessa on pieniä muutoksia sekä soteuudistus, jotka aiheuttavat epävarmuutta aikasarjoihin joissakin palveluluokissa.
- Muita esityksessä käytettyjä tietolähteitä ovat Tilastokeskus, Vipunen ja OPH:n valtiosuusraportit sekä Nousiaisten kunnalta erillisellä tiedonkeruulla kerätyt tiedot.

Yhteenveto - Nousiainen

Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus	Muut opetus-, ja kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	Yleishallinto ja muut palvelut
Nousiaisten varhaiskasvatus kokonaisuutena on useimpia vertailukuntia vähän kalliimpi. Perusopetus on selvästi verrokkikuntia kalliimpaa.	Panostukset kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluihin ovat verrokkikuntia suurempia. Verrokkikuntia enemmän Nousiaisissa panostetaan liikunta- ja ulkoilupalveluihin sekä nuorisotoimintaan.	Muiden palveluiden kokonaisuuden nettokäyttökustannus oli Nousiaisissa noin 325 €/asukas, joka on maan keskitasoa sekä verrokkikuntia vähemmän. Mikään palveluluokka ei erotu erityisen kalliina. Tukipalveluiden palveluluokan kustannuksia tulisi kuitenkin tarkastella tarkemmin.
Lukiokoulutuksen kustannuksista jäi 1790 €/opiskelija kunnan maksettavaksi, joka on maan keskitasoa vähän pienempi. Monissa verrokkikunnissa kunnan panostus on jopa pienempikin.		

Nousiainen							
Nettokäyttökustannus ennen sotea	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Δ 2019–2024
Sivistyspalvelut, 1000 €	10 456	10 254	10 848	11 987	13 325	13 802	32 %
Kaikki palvelut, ml. sote vuoteen 22	27 824	27 590	29 254	30 819	16 783	16 563	-40 %
Sivistyspalveluiden osuus, %	38 %	37 %	37 %	39 %	79 %	83 %	
Kuntaan jääneistä palveluista	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Δ 2019–2024
Sivistyspalvelut, 1000 €	10 456	10 254	10 848	11 987	13 325	13 802	32 %
Muut kuin sivistyspalvelut, 1000 €	2 779	2 550	3 059	3 106	3 457	2 762	-1 %
Sivistyspalveluiden osuus, %	79 %	80 %	78 %	79 %	79 %	83 %	

- Sivistyspalveluiden osuus käyttötaloudesta oli vuonna 2024 noin **83 %**.
- Tässä sivistyspalveluilla tarkoitetaan varhaiskasvatusta, esiopetusta, perusopetusta ja lukiota.
- Muut opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut **8 %**.
- Yleishallinto ja muut palvelut **9 %**.

Sivistyspalveluiden osuus käyttötaloudesta on poikkeuksellisen korkea. Johtaa myös siihen, että talouden sopeutus vaatii näiden palveluiden sopeuttamista. Myös viime vuosien kustannuskasvu on ollut näissä palveluissa.

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus, 2019–2024

Nousiainen							
Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus							Δ 2019–2024
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Käyttökulut (1000 €)	9 833	9 639	10 037	11 029	12 266	12 611	28 %
Käyttötulot (1000 €)	748	741	679	721	705	654	-13 %
Nettokäyttökulut (1000€)	9 085	8 898	9 358	10 308	11 561	11 958	32 %
0-15-vuotiaat	974	967	961	942	931	896	-8 %
Nettokäyttökulut per ikäryhmään kuuluva	9 328	9 202	9 738	10 943	12 417	13 346	43 %
Kuntatyyppi	9 730	9 797	10 298	11 464	12 786	13 523	39 %
Koko maa	9 240	9 369	9 897	10 561	11 763	12 285	33 %
Erotus (1000 €)							
kuntatyyppiin	-392	-576	-538	-491	-343	-159	-59 %
koko maahan	85	-161	-153	360	609	951	1014 %
Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus, nettokäyttökustannus per 0-15-vuotiaat							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Δ 2019–2024
Nousiainen	9 328	9 202	9 738	10 943	12 417	13 346	43 %
Aura	8 263	8 014	8 622	9 397	11 403	11 648	41 %
Masku	8 528	8 896	9 829	10 509	12 210	12 581	48 %
Mynämäki	8 326	8 400	9 362	10 055	11 256	11 949	44 %
Hausjärvi	9 053	9 199	9 680	10 365	12 619	12 345	36 %
Pornainen	9 572	9 832	10 006	11 154	9 139	12 450	30 %
Vesilahti	9 001	8 809	8 940	10 570	12 015	12 525	39 %

- Tilastotarkastelun perusteella Nousiaisten varhaiskasvatus-esiopetus-perusopetus-kokonaisuus on vertailukuntia kalliimpi, mutta kuntatyyppiä vähän kustannustehokkaampi.
- Ero kuntatyyppin keskiarvoon on kuitenkin koko ajan kaventunut ja koko maan keskiarvoon kasvanut entisestään. Saman kuntatyyppin kunnat ovat keskimäärin onnistuneet viimeisten vuosien aikana sopeuttamaan tämän kokonaisuuden palvelutuotannon nettokustannuksia Nousiaista paremmin vähentävään 0-15-vuotiaiden määrään.
- Kuntatyyppin yksikkö hinnalla Nousiaisten sivistyspalvelut olisivat noin 159 000 € kalliimmat. Ero saman kuntatyyppin kuntiin oli vuonna 2023 vielä 343 000 euroa.
- Koko maan yksikkö hinnalla palvelukokonaisuus olisi ollut 951 000 € edukkaampi.

0-6-vuotiaat kunnassa	323	295	665	432	429	324	314	330 848	10 816
Varhaiskasvatus, euroa per lapsi	Nousiaini	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyyppi
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	8 536	5 313	6 840	7 327	5 286	6 771	9 386	6 523	7 711
Asiakaspalvelujen ostot	153	3 092	2 569	1 698	2 383	1 431	173	1 333	313
Muiden palvelujen ostot	560	703	344	315	264	1 275	529	805	752
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	121	221	422	105	53	132	62	88	133
Avustukset	519	874	662	525	531	472	525	768	733
Vuokratulot	37	2	5	22	19	21	433	67	126
Muut kulut	23	30	33	37	34	23	21	21	31
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	9 948	10 235	10 875	10 028	8 570	10 125	11 129	9 605	9 799
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	1 003	470	2 216	894	0	0	1 561	772	749
Sisäiset vuokrat	1 293	143	0	955	0	0	900	1 274	865
Sisäiset toimintakulut yhteensä	2 296	624	2 250	1 854	0	1 269	2 461	2 171	1 999
Poistot ja arvonalentumiset	0	154	430	150	7	71	30	67	85
Vyörytyskulut	589	759	0	0	2 444	0	888	593	454
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	12 834	11 772	13 555	12 032	11 020	11 466	14 508	12 437	12 337
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	270	78	1	58	221	197	77	75	142
Maksutuotot	703	318	757	542	752	621	789	514	361
Tuet ja avustukset	123	24	137	149	43	41	77	146	146
Vuokratuotot	0	0	1	0	0	0	0	1	0
Muut tuotot	0	0	0	0	0	1	0	6	4
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	1 097	419	896	749	1 016	859	943	741	654
Sisäiset toimintatuotot	0	516	1 431	0	0	0	0	37	95
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	43	98
Käyttötuo- tuotot yhteensä (sis + ulk)	1 097	936	2 326	749	1 016	859	943	822	847
Nettokäyttökustannus	11 737	10 836	11 229	11 283	10 005	10 606	13 565	11 614	11 490

Varhaiskasvatus

- Sisältää tehtäväluokat:
Päiväkotitoiminta,
Perhepäivähoito, Muu
varhaiskasvatus
- Eroavaisuuksia
varhaiskasvatuksen
yksikkökustannuksissa selittää
mm. erot osallistumisasteessa,
lasten ikäjakauma, lasten tuet
tarpeet sekä esioppilaiden
täydentävän varhaiskasvatuksen
eri toteutusmallit.

Laskennallisia lapsia omassa varhaiskasvatuksessa	299	158	398	326	233	214	285	221 161
Kunnan päiväkot- ja perhepäivähoito, euroa per laskennalliset lapset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa								
Ulkoiset toimintakulut:	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa
Henkilöstökulut	8 077	9 932	11 134	9 698	9 666	9 058	9 990	9 578
Asiakaspalvelujen ostot								
Muiden palvelujen ostot	483	1 314	478	416	479	1 880	537	1 183
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	126	413	702	139	97	187	63	128
Avustukset								
Vuokratulot	38	3	8	29	35	32	474	98
Muut kulut	23	56	36	49	62	25	23	31
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	8 746	11 719	12 358	10 331	10 339	11 183	11 088	11 018
Sisäiset toimintakulut:								
Sisäiset palvelujen ostot	988	880	3 692	1 184	0	0	1 722	1 133
Sisäiset vuokrat	1 363	268	0	1 264	0	0	993	1 870
Sisäiset toimintakulut yhteensä	2 350	1 167	3 694	2 454	0	1 768	2 715	3 189
Poistot ja arvonalentumiset	0	288	692	198	12	107	33	100
Vyörytyskulut	559	1 407	0	0	4 427	0	972	846
Oman toiminnan käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	11 655	14 580	16 744	12 982	14 777	13 058	14 807	15 153
Ulkoiset toimintatuotot:								
Myyntituotot								
Maksutuotot	652	595	1 255	717	1 382	748	871	760
Tuet ja avustukset	44	44	229	198	78	61	81	210
Vuokratuotot	0	0	2	0	0	0	0	1
Muut tuotot	0	0	3	1	0	1	0	10
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	696	639	1 489	915	1 460	810	952	981
Sisäiset toimintatuotot	0	965	1 995	0	0	0	0	53
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	2
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	61
Oman toiminnan käyttötuotot yhteensä (sis + ulk)	696	1 604	3 484	915	1 460	810	952	1 098
Oman toiminnan nettokäyttökustannus	10 960	12 976	13 260	12 067	13 317	12 248	13 855	14 055

- Tiedot varhaiskasvatuksen lapsimääristä ovat peräisin tilastopalvelu Vipusesta. Tieto on 31.12. poikkileikkaustieto, joka ei välttämättä aina kuvaa koko kuluneen vuoden toimintaa.
- Laskennalliset lapset kunnallisessa päivähoidossa on laskettu kertomalla alle 3-vuotiaat lapset kertoimella 1,75 ja muut kertoimella 1. Osapäivähoidossa olevat lapset on kerrottu kertoimella 0,6 ja vuorohoidossa olevat lapset 1,4.

Oppilaita esiopetuksessa	41	45	113	75	70	39	45	48 321	1 753
Esiopetus, euroa per lapsi	Nousiain€	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyyppi
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	6 596	4 289	4 353	4 531	6 491	8 844	5 737	5 375	7 042
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	497	502	3	4	0	456	50
Muiden palvelujen ostot	499	782	210	476	571	701	927	896	1 923
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17	49	66	67	439	99	43	100	337
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	27	1
Vuokrakulut	2	0	5	38	1	2	6	71	143
Muut kulut	16	10	36	9	7	18	14	15	25
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	7 130	5 131	5 168	5 623	7 513	9 669	6 729	6 941	9 521
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	967	438	2 033	1 003	0	0	1 505	713	862
Sisäiset vuokrat	3 065	437	0	4	0	0	2 446	1 239	1 282
Sisäiset toimintakulut yhteensä	4 032	875	2 036	1 006	0	4 924	3 951	2 092	2 596
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	176	51	7	23	0	50	390
Vyörytyskulut	448	408	0	0	3 698	0	671	516	431
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	11 610	6 414	7 381	6 680	11 217	14 616	11 350	9 600	12 938
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	0	0	77	0	798	253	0	61	42
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0	113	15
Tuet ja avustukset	28	19	1	622	62	82	42	114	197
Vuokratuotot	0	0	0	0	0	0	0	1	14
Muut tuotot	0	0	0	0	0	0	0	3	6
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	28	19	78	622	860	335	42	293	275
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0	1	0	35	749
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	17	0
Käyttötuotot yhteensä (sis + ulk)	28	19	78	622	860	336	42	346	1 024
Nettokäyttökustannus	11 582	6 395	7 303	6 058	10 357	14 280	11 308	9 254	11 915

Esiopetus

- Esiopetuksen tiedot eivät välttämättä ole vertailukelpoisia kuntien välillä johtuen erilaisista tavoista kohdentaa tai olla kohdentamatta osa kuluista päivähoitoon tai perusopetukseen.
- Lisäksi 2-vuotisen esiopetuksen kokeilu vaikuttaa kustannuksiin osassa kunnista.

Perusopetus, 2019–2024

Nousiainen							
Perusopetus	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Δ 2019–2024
Käyttökulut (1000 €)	6 214	6 261	6 516	7 136	7 809	7 990	29 %
Käyttötulot (1000 €)	297	367	304	290	316	298	0 %
Nettokäyttökulut (1000€)	5 917	5 894	6 212	6 846	7 493	7 692	30 %
7-15-vuotiaat	608	636	616	619	602	573	-6 %
Nettokäyttökulut per oppilas	9 732	9 267	10 084	11 060	12 446	13 424	38 %
Kuntatyyppi	10 428	10 363	10 866	11 881	12 934	13 576	30 %
Koko maa	9 442	9 487	9 887	10 419	11 368	11 874	26 %
Erotus (1000 €)							
kuntatyyppiin	-423	-697	-482	-508	-294	-87	-79 %
koko maahan	176	-139	122	397	649	888	404 %

Perusopetus, nettokäyttökustannus per 7-15-vuotiaat							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Δ 2019–2024
Nousiainen	9 732	9 267	10 084	11 060	12 446	13 424	38 %
Aura	8 231	8 475	9 252	10 194	11 545	11 542	40 %
Masku	9 059	9 456	10 738	11 187	12 555	12 641	40 %
Mynämäki	8 826	8 925	9 482	10 218	11 107	11 720	33 %
Hausjärvi	9 425	9 396	10 170	10 631	13 100	12 670	34 %
Pornainen	9 827	9 849	10 183	11 335	8 865	12 517	27 %
Vesilahti	9 131	8 873	9 200	11 867	10 786	11 143	22 %

7-15-vuotiaat kunnassa	573	456	1 227	724	858	603	604	548 605	21 223
Perusopetus ja ap-ip-toiminta, euroa per lapsi	Nousiain€ Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyyppi	
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	7 845	7 215	8 355	8 024	7 297	7 478	6 979	6 593	7 941
Asiakaspalvelujen ostot	452	625	554	394	1 516	567	557	773	658
Muiden palvelujen ostot	1 327	2 337	995	1 593	1 437	1 137	857	1 099	2 111
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	279	880	1 391	278	233	357	211	286	396
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0	52	2
Vuokratulot	210	84	25	256	86	104	144	128	198
Muut kulut	19	18	57	13	15	16	11	17	49
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	10 132	11 159	11 377	10 559	10 585	9 659	8 759	8 949	11 355
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	917	1 614	3 398	928	0	0	1 148	776	845
Sisäiset vuokrat	2 234	19	0	1 419	0	0	1 258	2 088	1 287
Sisäiset toimintakulut yhteensä	3 151	1 640	3 399	2 360	0	3 676	2 412	3 038	2 734
Poistot ja arvonalentumiset	127	412	902	3	9	67	0	151	195
Vyörytyskulut	534	915	0	0	3 323	0	670	499	421
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	13 944	14 126	15 678	12 922	13 917	13 402	11 841	12 637	14 704
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	312	514	424	863	1 077	681	457	375	563
Maksutuotot	101	82	98	103	50	78	96	63	67
Tuet ja avustukset	101	175	59	214	110	120	132	244	189
Vuokratuotot	2	90	21	6	0	3	12	8	9
Muut tuotot	4	-0	6	7	9	4	0	13	23
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	521	861	608	1 193	1 247	885	698	703	852
Sisäiset toimintatuotot	0	1 597	2 429	9	0	-0	0	29	241
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	7	5
Vyörytystuotot	0	126	0	0	0	0	0	24	31
Käyttötuo- tuotot yhteensä (sis + ulk)	521	2 584	3 037	1 202	1 247	884	698	763	1 129
Nettokäyttökustannus	13 424	11 542	12 641	11 720	12 670	12 517	11 143	11 874	13 576

Perusopetus

- Kustannuksissa jakajana on ikäryhmän (7–15-v) koko.
- Muissa kunnissa koulua käyvien lasten kotikuntakorvauksen kulut näkyvät asiakaspalveluiden ostoissa ja kotikuntakorvauksen tuotot myyntituotoissa, kun kunnassa koulua käy toisen kunnan lapsia.
- Sisältää tehtäväluokat Perusopetus ja Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuksen käyttökustannukset toiminnoittain

Käyttökustannukset toiminnoittain per oppilas 2024	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa
Oppilasmäärä	572	465	1 206	747	877	600	592	518 841
9-vuotinen perusopetus + sis. vuokriin sis. pääomakust.	12 571	11 382	11 856	12 427	11 626	17 178	11 128	11 474
Opetus (ml. Sairaalaopetus)	7 057	6 831	7 871	8 190	6 819	6 726	6 954	6 121
Ruokailu	843	890	741	735	416	806	645	641
Kiinteistöjen ylläpito	1 602	1 485	1 314	1 324	1 234	1 239	685	1 569
Kuljetus	921	550	616	1 216	1 124	760	623	455
Muu oppilashuolto	929	469	1 073	889	1	969	1 102	597
Hallinto	584	757	240	73	1 413	1 008	497	861
Sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset	635	400	0	0	620	1 715	622	1 157
Valtionosuusjärjestelmään kuulumaton	0	0	0	0	0	1 972	0	39
Kotikunnan maksusuudet	236 498	0	510 457	57 207	1 329 203	178 981	226 406	390 412 522
Kuljetus:	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa
Kuljetusoppilaat (1.-9. lk perusopetus)	110	54	312	207	372	265	192	185 785
Kuljetus, euroa per kuljetusoppilas	4 790	4 734	2 382	4 387	2 649	1 720	1 922	1 270
Kuljetusoppilaiden osuus, %	19 %	12 %	26 %	28 %	42 %	44 %	32 %	36 %
Kuljetus, euroa per kaikki oppilaat	921	550	616	1 216	1 124	760	623	455
Opetustunteja per oppilas, perusopetus 2022–2023	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa
2023	87	73	83	86	65	81	68	76
2024	86	72	81	79	69	83	66	78
Euroa per opetustunti 9-vuotisessa perusopetuksessa (sisältäen sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset) 2022–2023	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa
2023	140	165	144	147	208	147	148	155
2024	151	158	153	162	192	161	172	159

- Lähde: TOTT ja OPH

Lukiokoulutus toiminnoittain

Lukiokoulutus, lähde: TOTT ja OPH	Nousiainen	Paimio	Eurajoki	Mynämäki	Hausjärvi	Orivesi	Hämeenkyr	Koko maa
Lukio-opiskelijat	195	229	182	127	50	153	107	91 056
Euroa per opiskelija 2024								
Yleinen lukiokoulutus + sis. vuokriin sisältyvät pääomakust.	9 729	9 323	8 567	12 014	16 021	12 386	11 563	10 043
Opetus	6 462	5 161	5 705	8 698	10 208	8 277	7 374	5 862
Ruokailu	700	667	612	821	180	491	510	459
Oppimateriaalit ja välineet	247	235	358	304	0	662	599	398
Kuljetus	0	0	4	0	0	0	0	22
Majoitus	0	0	1	0	0	0	0	8
Muu oppilashuolto	0	0	0	0	0	4	0	19
Kiinteistöjen ylläpito	1 481	812	1 345	1 833	2 959	1 088	984	1 274
Hallinto	252	992	466	358	1 688	1 238	1 401	885
Valtionosuusjärjestelmään kuulumaton	70	787	75	0	0	201	20	329
Sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset	516	667	0	0	986	424	675	787
Kotikunnan maksuosuudet, euroa	0	0	0	0	0	0	0	2 084 292
Opetustunteja per opiskelija, lukiokoulutus 2023-2024								
2023	44	55	60	83	124	71	62	51
2024	45	51	59	66	94	64	69	47
Euroa per opetustunti lukiokoulutuksessa (sisältäen sisäisiin vuokriin sisältyvät pääomakustannukset) 2023-2024								
2023	62	61	47	39	46	49	57	77
2024	71	66	47	51	62	61	60	81

- Lukiokoulutuksen tarkasteluissa verrokkikunnat, joissa ei ole omaa lukiota on vaihdettu uusiin.

	Nousiaine	Paimio	Eurajoki	Mynämäk	Hausjärvi	Orivesi	Hämeenky	Koko maa	Kuntatyyppi
Lukio-opiskelijoita	195	229	182	127	50	153	107	88 976	2 733
1000 €									
OKM valtionosuus lukiolle , 1000 €	1 494	1 719	1 417	1 246	706	1 367	1 083	711 202	31 331
Lukion nettokäyttökustannus, 1000 €	1 844	2 061	1 680	1 474	794	1 625	1 229	886 705	37 787
Kunnan oma panostus, 1000 €	350	341	263	229	89	258	146	175 503	6 456
€/opiskelija	Nousiaine	Paimio	Eurajoki	Mynämäk	Hausjärvi	Orivesi	Hämeenky	Koko maa	Kuntatyyppi
OKM valtionosuus lukiolle , €/opiskelija	7 651	7 501	7 771	9 841	14 139	8 941	10 171	7 993	11 465
Lukion nettokäyttökustannus, €/opiskelija	9 440	8 989	9 212	11 647	15 914	10 629	11 537	9 966	13 828
Kunnan oma panostus, €/opiskelija	1 790	1 488	1 442	1 807	1 776	1 688	1 366	1 972	2 363
OKM vos, % nettokäyttökustannuksesta	81 %	83 %	84 %	84 %	89 %	84 %	88 %	80 %	83 %
Omarahoitusosuus lukio, 1000 €	-446	-1 070	-885	-724	-771	-858	-985	-530 567	-21 485

- Osa lukiokoulutuksen kuluista katetaan OKM:n valtionosuuksilla. Kaikki kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen rahoittamiseen omarahoitusosuuden kautta, jota kaikki kunnat maksoivat vuonna 2024 noin 96 €/as, sekä ammatillisen koulutuksen omarahoitusosuutta noin 204 €/as. Lukiokoulutusta järjestävät kunnat ja muut tahot, kuten kuntayhtymät tai säätiöt, saavat valtionosuutta lukion kustannusten kattamiseksi.
- Kunnan oma panostus on nettokäyttökustannuksen ja valtionosuuden erotus. Tunnusluku kuvaa kunnan maksettavaksi jääviä kuluja lukiokoulutuksesta.
- Lukiokoulutuksen tarkasteluissa verrokkikunnat, joissa ei ole omaa lukiota on vaihdettu uusiin.

Muut opetus- ja kulttuuripalvelut

Nettokäyttökustannus per asukas	Nousiainen	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyö
Muut opetuspalvelut, kulttuuripalvelut ja vapaa-aika									
Kansalaisopistot	2	17	0	2	29	5	12	27	42
Taiteen perusopetus yhteensä	3	3	0	2	7	0	5	17	13
Muu opetustoiminta	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Kirjastot	70	68	61	55	57	75	75	67	79
Liikunta ja ulkoilu	119	15	63	77	80	48	39	149	132
Nuorisotoiminta	69	82	48	44	43	23	60	43	44
Kulttuuripalvelut	5	5	21	8	2	10	5	90	25
Yhteensä:	268	191	192	188	219	161	194	395	338
Euroa per asukas:									
OKM:n kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden valtionosuudet yhteensä	5	5	5	5	19	5	5	35	26
Kunnan rahoitus	263	186	187	183	201	156	189	360	311
OKM vos, % nettokäyttökustannuksesta	2 %	3 %	3 %	3 %	8 %	3 %	3 %	9 %	8 %

Asukasluku	4 659	3 966	9 592	7 477	7 901	4 961	4 511	5 598 363	219 304
Liikunta ja ulkoilu, euroa per asukas	Nousiainc	Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyyppi
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	52	7	21	19	35	16	18	36	36
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	3	0	0	0	2	1
Muiden palvelujen ostot	37	8	24	8	16	12	4	20	32
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13	3	7	3	6	5	5	10	11
Avustukset	2	5	7	7	6	0	3	11	4
Vuokratulot	13	0	0	2	3	0	1	5	5
Muut kulut	0	0	1	0	2	0	0	1	1
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	118	23	61	43	67	33	30	84	89
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	4	0	12	0	0	0	2	11	15
Sisäiset vuokrat	37	0	0	48	0	0	28	55	36
Sisäiset toimintakulut yhteensä	41	0	12	48	1	22	30	73	60
Poistot ja arvonalentumiset	8	5	12	2	5	7	5	15	19
Vyörytyskulut	4	8	0	0	17	0	1	7	4
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	170	36	85	93	90	62	67	179	172
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	1	0	5	13	1	4	5	7	10
Maksutuotot	31	0	0	0	0	0	0	8	4
Tuet ja avustukset	16	0	8	1	0	8	8	2	5
Vuokratuotot	2	1	0	0	7	2	3	8	5
Muut tuotot	0	0	1	0	1	-0	0	1	1
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	51	1	13	15	10	14	16	25	23
Sisäiset toimintatuotot	0	20	8	1	0	0	11	4	15
Valmistus omaan käyttöön	1	0	0	0	0	0	1	1	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Käyttötuo	51	21	21	16	10	14	29	30	40
Nettokäyttökustannus	119	15	63	77	80	48	39	149	132
OKM:n valtionosuus liikuntaan ja ulkoiluun:	3,55	3,56	3,58	3,59	3,62	3,60	3,56	3,52	3,64
Kunnan panostus:	115	11	60	74	76	45	35	145	129

Liikunta ja ulkoilu

- Kunnat saavat OKM:n valtionosuutta liikunta- ja ulkoilupalveluiden järjestämiseen.
- Vuonna 2024 OKM:n valtionosuus liikunta- ja ulkoilupalveluille oli noin 3,56 €/asukas (perustuen vuoden 31.12.2022 asukaslukuun).
- Alimmalla rivillä on esitetty nettokäyttökustannus, josta on vähennetty OKM:n valtionosuus.

0-28-vuotiaat	1 390	1 201	2 836	1 896	2 091	1 505	1 389	1 710 600	52 739
Nuorisotoiminta, euroa per alle 29-vuotiaat	Nousiainc Aura	Masku	Mynämäl	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyy	
Ulkoiset toimintakulut:									
Henkilöstökulut	184	123	59	117	68	79	165	92	147
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	42	0	0	0	3	4
Muiden palvelujen ostot	45	47	35	15	35	5	36	18	26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	14	19	22	12	3	2	7	6	10
Avustukset	4	3	7	10	10	0	2	6	7
Vuokratulot	2	1	0	8	10	0	2	2	5
Muut kulut	0	1	3	0	1	0	0	1	1
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	249	194	126	205	126	85	212	127	200
Sisäiset toimintakulut:									
Sisäiset palvelujen ostot	6	110	72	2	0	0	7	5	11
Sisäiset vuokrat	56	16	0	41	0	0	35	25	20
Sisäiset toimintakulut yhteensä	62	127	72	43	0	16	43	33	37
Poistot ja arvonalentumiset	2	9	13	0	0	1	0	2	1
Vyörytyskulut	13	13	0	0	36	0	23	8	8
Käyttökulut yhteensä (sis + ulk)	326	343	211	248	162	102	278	170	247
Ulkoiset toimintatuotot:									
Myyntituotot	30	9	1	21	0	2	3	3	4
Maksutuotot	18	0	0	0	0	0	1	1	1
Tuet ja avustukset	48	11	3	52	0	24	81	23	57
Vuokratuotot	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Muut tuotot	0	6	0	1	0	0	0	1	2
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	95	27	5	74	1	26	85	27	64
Sisäiset toimintatuotot	0	43	44	0	0	0	0	1	1
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Käyttötuo	95	71	49	74	1	26	85	29	66
Nettokäyttökustannus	231	272	161	174	162	76	193	141	181
OKM:n valtionosuus nuorisotoimintaan	4,54	4,62	4,69	4,62	4,66	4,81	4,49	4,47	4,65
Kunnan panostus	226	267	157	169	157	71	189	137	177

Nuorisotoiminta

- Jakajana on käytetty alle 29-vuotiaita kunnassa.
- Kunnat saivat 2024 OKM:n valtionosuutta noin 4,46 € jokaista alle 30-vuotiasta kuntalaista kohti (perustuen 31.12.2022 asukaslukuun).
- Alimmalla rivillä on esitetty kuntien nuorisotoimen nettokäyttökustannus, josta on vähennetty OKM:n valtionosuus.

Yleishallinto ja muut palvelut

Nettokäyttökustannus per asukas	Nousiainen		Aura	Masku	Mynämäki	Hausjärvi	Pornainen	Vesilahti	Koko maa	Kuntatyyppi
Yleishallinto ja muut palvelut										
Yleishallinto ja vaalit	93	33	61	105	82	100	94	91	192	
Yhdyskuntasuunnittelu	4	11	11	1	34	20	39	36	15	
Rakennusvalvonta	11	16	8	-0	10	26	36	7	18	
Asumisen turvaaminen	0	7	3	-1	8	-30	-5	4	15	
Ympäristönsuojelu	3	7	5	8	-6	3	19	12	19	
Liikenneväylät	85	120	163	146	190	176	148	223	163	
Puistot ja yleiset alueet	11	22	10	21	22	5	23	52	38	
Maaomaisuuden hallinta	-14	-18	-12	-3	-24	0	-67	-173	-22	
Maa- ja metsätilat	-6	0	0	0	-35	-28	0	-7	-22	
Joukkoliikenne	15	13	20	26	5	49	28	126	19	
Elinkeinoelämän edistäminen yhteensä	16	51	32	30	38	30	118	54	85	
Työllisyyspalvelut yhteensä	36	42	38	53	28	62	28	119	84	
Energiahuolto	-4	0	0	0	5	5	0	-2	-0	
Jätehuolto	1	0	-1	0	1	1	2	1	-0	
Vesihuolto	5	72	11	15	41	51	-1	-6	20	
Tila- ja vuokrauspalvelut	-74	-8	-43	180	-6	-113	-32	-75	-11	
Tukipalvelut	127	116	10	36	8	285	4	13	51	
Ympäristöterveydenhuolto	16	10	10	31	17	18	31	16	40	
Löytöeläimet	0	1	1	0	1	1	1	0	1	
Yhteensä:	325	496	328	648	419	659	466	491	706	

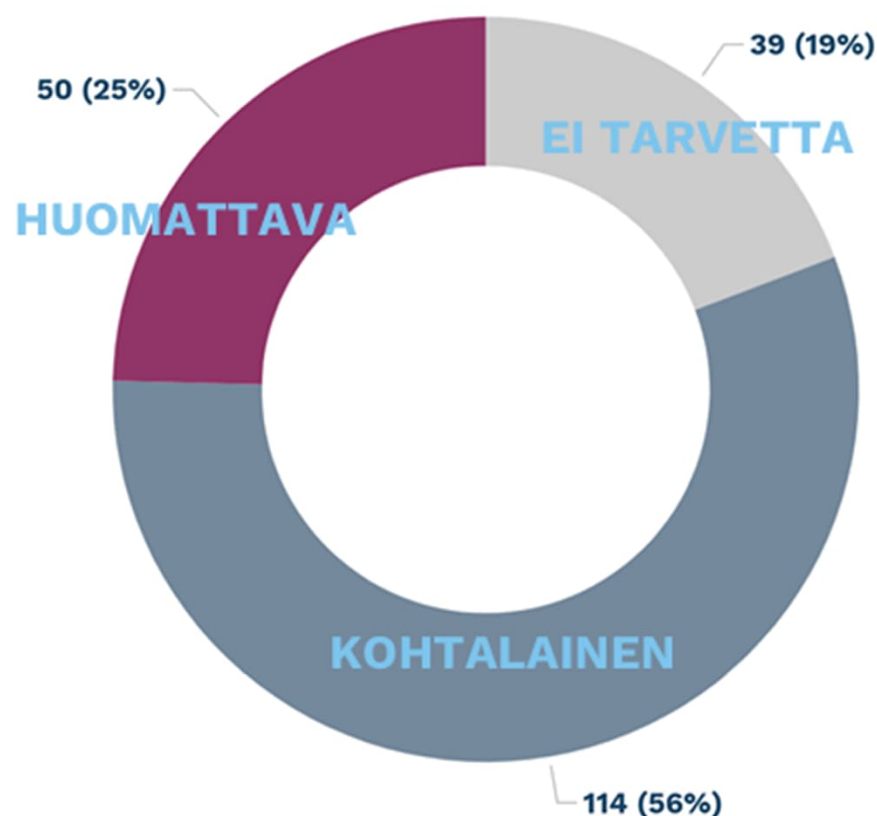
- Yleishallinto ja muut palvelut -kokonaisuuden vertailussa huomioitavaa:
- Maan myynti- ja vuokratuottoja on palveluluokilla maaomaisuuden hallinta sekä maa- ja metsätilat.
- Tukipalvelut ja tila- ja vuokrauspalvelut eivät ole vertailukelpoisia kuntien kesken, vaan niitä käytetään eri kunnissa eri tavoin. Suuri ali- tai ylijäämä näissä luokissa voi kuitenkin viestiä tukipalvelu- tai tilakustannusten puutteellisesta kohdentumisesta palveluluokille.
- Myös yleishallinto on harvoin vertailukelpoinen kuntien välillä.
- Vuoden 2021 muutokset palveluluokituksessa aiheuttaa katkoksen useiden palveluiden aikasarjoissa.

FCG.

Talouden
sopeutuksesta

Kuntaliiton kevään 2026 Talousbarometri julkaistiin 30.3.2026

Talouden näkymien heikentyessä myös sopeuttamisen tarve jatkuu kunnissa

Sopeutustoimien
tarve on
huomattava:
25 %

Kuntien talousjohtajilta
kysyttiin sopeutustoimien
tarvetta asteikolla:

- Ei tarvetta
- Kohtalainen
- Huomattava tarve

Kuntien pakolliset tehtävät

- Lakisääteiset palvelut ovat kuntien **pakollisia ydintehtäviä**, joiden järjestäminen perustuu lakiin, ja joiden vähimmäistaso on määritelty säädöksissä.
- **Valtionosuusjärjestelmä** rahoittaa edellä mainittuja peruspalveluja yleiskatteisesti. Valtionosuudet **eivät ole korvamerkittyjä**, mutta niiden tarkoitus on **kattaa lakisääteisten palvelujen kustannuksia** eivätkä ne ylitä palvelujen tuottamismenoja.
- Sopeutuksessa näiden tehtävien osalta tarkasteluun tulee nykyisten palveluiden taso, laatu ja laajuus.

Hallinto ja demokratia	Sivistys	Työllisyydenhoito	Yhdyskuntatehtävät	Perusinfra
•Vaalit •Kunnan hallinto ja päätöksenteko •Lakisääteinen omistajaohjaus	•Varhaiskasvatus •Esi- ja perusopetus •Oppilashuolto (kunnan osuus)	•Paikallisen elinvoiman, hyvinvoinnin ja työnantajayhteistyön edistäminen sekä kuntalähtöinen ennakointi	•Kaavoitus •Rakennusvalvonta •Ympäristöterveydenhuolto	•Katujen ja yleisten alueiden hoito •Vesihuolto

Vapaaehtoiset palvelut, jotka muuttuvat lakisääteiseksi, jos kunta ottaa palvelun tuottaakseen

- Kunta valitsee, haluaako se tuottaa ko. palveluita - ja sen jälkeen laki määrittää, miten palveluita on tuotettava esim.
 - **Lukiokoulutus** (OKM:n rahoittama, mutta järjestämis päätös on kunnalla)
 - **Laajennettu aamu- ja iltapäivätoiminta**
 - **Laajempi oppilashuollon palvelukokonaisuus** kuin laki vähimmäisenä edellyttää
 - **Kulttuuri- ja vapaan sivistystyön laajennettu tarjonta**, jos kunta päättää ylläpitää toimijoita (teatteri, orkesteri, museo).
- Näihin tehtäviin liittyy erillinen OKM:n valtionosuus tai muu valtion rahoitus (esim. alueellisen vastuumuseon ylläpito).

Varsinaiset vapaaehtoiset palvelut

- Varsinaiset vapaaehtoiset palvelut ovat kunnalle **valinnaisia**, eli niiden olemassaolo, taso ja laajuus **ovat poliittisia valintoja**.
- **Yleisimmät vapaaehtoiset palvelut:**
 - Kulttuuripalvelut: kirjaston lisäpalvelut, tapahtumat, festivaalit
 - Liikuntapaikat ja harrastuspalvelut yli minimin
 - Kaupunkikehityshankkeet, keskustojen viihtyisyys Hankkeet
 - Matkailun ja elinkeinojen edistäminen
 - Kehitysyhtiöt ja yritystuet
 - Markkinointi, brändäys, vetovoimahankkeet
 - Laajennettu nuoriso- ja yhteisötoiminta
- Varsinaisille vapaaehtoisille palveluille on tunnusomaista, että niitä koskeva lainsäädäntö on hyvin väljää ja jättää kunnallisen itsehallinnon päätettäväksi laajuus ja laatukysymykset sekä toteutustavan valinnan.
- Varsinaisten vapaaehtoisten palvelujen valtionosuusrahoitus on tyypillisesti joitakin euroja – kymppinä / asukas. Esim. HYTE kertoimen perusteella maksettava valtionosuus on noin 20 €/asukas.

Palveluverkko, toiminnan sopeuttaminen palvelutarpeeseen

- Kouluverkon muutokset (esim. Valpperin koulu 1.8.2027)
- Päiväkotiverkon muutokset 2020-luvun loppupuolella/2030 alkuvuosina, mikäli lapsimäärän kehitys sitä edellyttää
- Lasten määrän vähenemän vaikutus palvelutarpeeseen (opettajat, avustajat, hoitajat, ateriat, kuljetus, tarvikehankinnat)
- Tukitarpeiden tarkastelu (erityisopetus ja ohjaajat/avustajat)

Palveluiden tuotantotavat

- Siivous- ja ateriapalvelut -> nämä kustannukset liitännäiset palveluverkon laajuuteen
- Kiinteistöhuollon palvelut, ulkoalueiden ja liikuntapaikkojen hoito yhteen
- Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, onko löydettävissä yhteistyön etuja?

Kiinteistöt

- Vajaakäytöllä ja tyhjänä olevista luopuminen, vuokratiloista luopuminen
- Palveluverkkomuutosten vaikutukset kiinteistöihin ja kiinteistöhoitoon
- Investointisuunnitelma – mitä kunnostetaan, mitä ei? Jos investoidaan, miten investointi rahoitetaan?

Ns. juustohöylät ja palvelutason leikkaukset

- Juustohöylätoimia on jo tehty. Myös talousanalyysi osoitti, että juustohöyläyksen paikkoja ei liiemmin ole
- Luottamustoimielinten tarkastelu (jäsenmäärät, mahdolliset yhdistämiset)
- Avustusten ja erilaisten tukien leikkaaminen, kunta määrittää missä menee raja. Esimerkiksi liikunta- ja kulttuuriavustukset, yksityistieavustukset, vauvaraha, kesätyöllistämistuki, kesätyöpaikat.
- Kirjaston henkilöstöllisen aukiolon supistaminen
- Vapaa-aika- ja nuorisopalveluiden palvelutason supistaminen
- Hankintamäärärahojen leikkaus
- Perusopetuksen tuntikehyksen, jakotuntien vähentäminen
- Ei-lakisääteiset kuljetusetuudet

Tulorahoituksen vahvistaminen

- Maksujen ja taksojen tarkastaminen (liikuntatilat, tapahtumat, hulevesi, apip-maksut)
- Myyntituotot (puun ja maa-alueiden myynti, kiinteistöjen myynti) -> kertaluonteista
- Yritystontit
- Maankäyttösopimukset, maa- ja vesialueiden vuokratuotot
- Tilavuokrasopimukset
- Tuloveroprosentin korottaminen
- Kiinteistöveroprosenttien korottaminen, kiinteistöveroselvitys

Kehittäminen/panostukset

- Digitalisaatio, automatiikan ja tiedolla johtamisen kehittäminen
- Sopimus- ja hankintaosaaminen/prosessit
- Kiinteistötekniikan kehittäminen
- Katuvalaistuksen led-vaihdot, energiainvestoinnit
- Elinvoiman ja yritystoiminnan edistäminen
- Toiminnan, tehtäväkuvien ja prosessien kehittäminen, eläköitymisen hyödyntäminen seuraavan viiden vuoden aikana

FCG.